

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 34
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond]

Din Sebeșul-săsesc.

Adunarea generală a „Societății pentru crearea unui fond de teatru român”.

— Raport special. —

Sebeș, 30 August n.

Trecură și aceste zile de sărbătoare, de viață românească, de mișcare și însuflețire națională, zilele adunării generale a „Societății pentru crearea unui fond de teatru român”, — ținută în acest oraș, — și cei ce am participat la ele ducem cu noi cele mai bune impresii și cele mai dulci suveniri de pe aceste ținuturi cu frumoase tradiții românești.

Eu unul aveam mare temere, că după strălucitul succes ce l'a avut adunarea „Asociațiunii” la Baia-mare, o a doua adunare românească, ținută în aceeași lună, nu va avea succesul dorit și așteptat, pentru-că combinăm așa: suntem puțini și suntem săraci, nu putem purta cheltueli duble, unii și aceeași oameni în una și aceeași lună. Dar' m'am convins că nu 'i așa. Suntem mulți și nu suntem tocmai săraci, și de pe partea aceasta am pute ține chiar și mai multe adunări naționale, dacă... Dar' se lăsăm acest „dacă” nelămurit. Destul că și adunarea generală a „Societății pentru crearea unui fond de teatru român” a fost tot atât de succedă ca și a societății sore, sau mame, cum îi zice unii, a „Asociațiunii” noastre. Ba a avut unele particularități cari pot să o pună chiar de-așupra. De es. aceea ce n'a putut să ne dea „Asociațiunea” cu secțiunile ei literare, ni-a dat „Societatea pentru fondul de teatru”: o delicioasă ședință literară de prima ordine. Ni-a mai dat apoi și o reprezentațiune teatrală artistică, de care ne vom aduce aminte multă vreme.

Dar' se espunem lucrurile în ordinea în care au urmat.

Primirea comitetului.

Joi, 27 August n. a sosit în Sebeș comitetul central al Societății, în frunte cu venerabilul president, domnul Iosif Vulcan, așteptat fiind la gară de întreg comitetul local, pus sub presidenția dlui protopresbiter Sergiu Medean. Trenul a sosit în gară cu o mică întârziere, după orele 4 și jumătate. În societatea dlui Vulcan se aflau: stimata domnă Vulcan, domnul Virgil Onișiu (vicepresidentul societății) și domna Onișiu, dl Emanuel Ungurian, membru în comitetul central, dl Dr. Iosif Blaga, secretariul Societății, apoi domni Dr. Dobrin, Dr. Branisce, L. Pușcariu, dșora Virginia Pușcariu și alții. Comitetul local formeză semicerc în fața dlui president Vulcan, ear' domnul protopresbiter Medean îi adresează o frumoasă și călduroasă vorbire de bună sosire, la care dl Vulcan răspunde emoționat, mulțumind pentru buna primire. Iubiții oșpeți urcă în urmă trăsurile și 'și fac intrarea în oraș, condus fiind fie-care la cuartirul seu. Cu trenurile de sêra au sosit apoi numeroși oșpeți de prin alte părți îndepărtate, pe când cei din jur și din îndepărtări mai mici au sosit în ziua următoare, prima zi a adunării generale.

Sêra de cunoștință.

S'a ținut în pavilionul cel mare al hotelului central din localitate, unde s'a dat și reprezentațiunea teatrală și s'a ținut banchetul și balul. La orele 8 sêra publicul a început a se aduna, luând loc la mesele întinse. A decurs ca toate serile de cunoștință, cu mâncări, cu beuturi, cu doine melodioase, cântate de un taraf de lăutari și cu toast. A toastat dl Zevedeu Mureșan întru onôrea oșpeților sosiți, și în special întru onôrea presidentului societății și a comitetului, ear' dl Vulcan a

răspuns în termeni foarte călduroși, mulțumind pentru ospitalitate și buna primire. A mai urmat un toast pentru femeile române, rostit de preotul Basaraba din Rosos. Pe la miezul nopții publicul s'a resfirat.

Serviciul dumnezeesc.

Vineri, 28 August n. s'a oficiat serviciul dumnezeesc în toate cele trei biserici românești din Sebeșul-săsesc. În biserica gr.-cat. română a oficiat dl protopop Alex. Dobrescu și preotul Ioan Bălan, în biserica de sus gr. ort. română protopresbiterul Sergiu Medean și preotul Zevedeu Mureșan, ear' în biserica de jos gr. ort. română preotul Avram David. Comitetul societății s'a împărțit în delegațiuni pentru a pute fi de față în toate bisericile. Răspunsurile liturgice le-a dat în biserica de sus gr. ort. corul condus de dl învățătoriu Pavel, ear' în biserica gr. cat. cantorul Iosif Barbu, a cărui voce simpatice și sonoră a fost mult admirată.

În biserica gr. cat. părintele protopop Dobrescu, ear' în cea de sus gr. ort. dl protopresbiter S. Medean a ținut predică despre însemnătatea zilei, ca sărbătoare bisericăscă și ca sărbătoare națională: întrunirea păturei culte a poporului românesc din această țară, pentru a-i promova cultura și bunăstarea.

A fost mult laudată iubirea de biserică a poporului din localitate, căci înainte de începerea sfinteii liturgii cele două biserici gr. ort. erau pline de credincioși de ambele sexe, și a fost mult admirată sănătatea de care se bucură poporul de rind din acest oraș, căci nu veți de cât oameni bine făcuți și bine desvoldați, soi frumos de oameni, semnul că trăiesc în condițiuni favorabile. După cum mi s'a spus, numărul familiilor românești din acest oraș trece peste nouă sute. Dar' nu numai iubitori de biserică, ci și iubitori de școală sunt sebeșenii, pentru-că au o școală ca un liceu. Spre școală aceasta își îndreptă publicul pașii, după terminarea sfinteii liturgii, fiind-că în sala ei cea mare se țin ședințele adunării generale. Școala e împodobită cu verdeț, și pe frontispițiu are inscripțiunea: *bine ați venit*, compusă din frunze de stejar. E un edificiu mare cu etaj, în nemijlocita apropiere a bisericii de sus, cu curte spațioasă și curată și cu patru clase de învățământ, având în mijloc sala cea mare în care intrăm.

Ședința primă.

Ținută Vineri, 28 August n. După terminarea serviciului dumnezeesc în toate bisericile românești, publicul se adună în spațioasă sală a acestor școle gr. ort. române, care s'a dovedit însă a fi prea mică pentru a 'i cuprinde pe toți. Mulți au trebuit să stea și pe afară, în coridor. Bine reprezentat era sexul frumos, care ocupase primele trei rânduri de scaune. Comitetul, în frunte cu venerabilul president, dl Iosif Vulcan, e primit cu aclamări sgomotoase.

Sunt aproape orele 11. Sala e plină. La masa presidială ocupă loc comitetul, anume: presidentul Iosif Vulcan, vicepresidentul Virgil Onișiu, cassariul N. Petra Petrescu, membrul în comitet Emanuel Ungurean și secretarii Vasile Goldiș și Dr. Iosif Blaga. Ca reprezentant al „Asociațiunii” ocupă loc tot la masa presidială dl Dr. Miron E. Cristea, asessor consistorial. Autoritatea locală e reprezentată prin domnul primariu Conrad Otto și dl senator Vasile Aldea. Reprezentanții presei își au mesele lor, la dreapta și la stânga de la masa presidială.

Se scoldă acum domnul president Iosif Vulcan și cu voce caldă și emoționată, parte de bucuria succesului frumos al acestei adunări, parte de faptul, că se vede earăși cu un pas mai aproape de visul seu de aur, de realizarea ideii înființării unui teatru național

român pentru nêmul românesc de sub coroana ungară, — rostește următorul remarcabil discurs de deschidere:

Domnilor și domnelor! Cu bucurie vă salut, întruniți în această adunare generală. Cu bucuria aceuia ce începe să 'și vadă visul cu ochii.

Trecut'au trei decenii de când a răsunat pentru prima-ori în nêmul românesc din această țară glasul dornic de progres: Să fondăm teatru național!

Slab a fost glasul, îndrăsnită a fost propunerea și totuși n'a răsunat în pustii, prins'a rădăcini, căci a exprimat o dorință de mulți simțită, o dorință — cutez a zice — generală.

Sub impresiunea boldului de progres înjghebatu-s'a o falangă de luptători ai ideii, cari au arborat stégul Thaliei Române și fără să le pase de greutate, pusu-s-au pe lucru, îmbărbătați de convingerea că fie pedecile cât de mari, ceea-ce o națiune dorește, stăruind neclintit, trebuie să se împlinescă.

Mare, sublim și chiar sfânt a fost scopul: crearea unui nou organ pentru răspândirea culturii naționale.

Din timpurile cele mai vechi și până astăzi rolul teatrului în cultivarea unui popor a fost și este foarte important. Ca școală practică pentru propagarea moravurilor, deșteptarea bunului gust, închiegarea vieții sociale, dezvoltarea și afirmarea sentimentului național, formarea caracterelor, poleirea limbii și pentru tot ce privește progresul cultural al unui nêm, teatrul stă alături de biserică și de școală, dându-le ajutoriu și de multe ori chiar întrecându-le.

Laț cuvântul pentru care credutu-s'au datoré toate popórele s'aredice teatre.

Laț rostul pentru care, de odată cu școlele cele mai înalte, deschisu-s'au pretutindeni și teatre, unde tiner și bătrân, sărac și bogat, analitabet și erudit, țeran și domnitor, de o potrivă au beneficiat de frumsețile artelor, de o potrivă și-au înălțat sufletul în sferile plăcerilor intelectuale.

Istoria ne arată că teatrul a stat totdeauna în fruntea mișcărilor de progres național.

În toate epocele de înflorire a nêmurilor autorii dramaticei au ținut sus și tare stindardul luminei.

Culmea sărbărilor olimpiade a fost reprezentarea pieselor clasice, cari și astăzi ne fac delicioile.

Aeschilos, Sophocle și Euripide au ridicat mai înalt prestigiul națiunii lor de cât multe victorii strălucite, căci aceste s'au transmis la noi numai ca niște legende ale gloriei trecute, câtă vreme operele lor, luminând prin secolu ca niște fari călăuzi în mijlocul valurilor, trăesc și astăzi și vestesc deapaururi idiomul elen.

Dacă națiunea engleză s'ar stinge cu totul și din nêmul acesta n'ar rămâne omenimii de cât operele lui Shakespeare: acest gigant al cugetării profunde ar învia par'că tot nêmul și lumea s'ar închina vecinic genului englez.

Marele Napoleon, în esilul seu de pe insula St. Elena, meditănd despre importanța teatrului, scrie că Francia datorește o mare parte a faptelor sale mărețe influinței lui Corneille și spune că dacă acesta ar fi trăit în epoca lui, l'ar fi numit principe.

Însă n'avem să mergem așa departe, căutând în lumea esternă motive și argumente pentru însemnătatea teatrului. Le găsim aici a casă, în poporul nostru, căci cetim aproape în toate zilele cum țărănimea noastră de pretutindeni a început să dea ea însăși re-

prezentații teatrale, veselindu-se și veselind tot auditoriul compus mare parte din țărani. Acesta nu numai probază că poporul nostru simte trebuința teatrului, dar' tot-odată și impune clasei mai culte îndatorirea să îngrijescă de satisfacerea acestei trebuințe.

Nime n'a înțeles această mai bine de cât dl Ioan Kalinderu, membru al Academiei Române și administrator al Domeniilor corônei în România, care după ce a făcut biserică și școală în toate comunele, a clădit pretutindeni și câte o scenă pentru popor.

Limba este viața unei națiuni, literatura e hrana ei sufletescă, ear' teatrul este organul prin care se ofere acea hrană. Înființarea teatrului pentru noi Români este o chestiune de viață.

Șovinismul descreerat pôte să facă gălgăie. Dar' cumpêțul rațiunii de stat n'are cuvânt să 'l oprêscă. Voinđ să facă acestă ar sêvêrși un atentat în contra civilizațiunii. Teatrul răspândește cultură; cine împedecă cultura, pune stavilă progresului.

Ni-se spune neîncetat că ne putem cultiva liber limba și literatura; este dar' preste puțină să ni-se pună opreliște în cale când noi voim să ridicăm un templu limbii și literaturii noastre. Afară de Unguri, Germanii și Sêrbii au aici în țără teatrul lor; de ce se nu putem avê și noi Români al nostru?

Este teatrul acesta contrar esistenței și înfloririi statului? Cultura desvôltă iubirea de nêm și de patrie; prin urmare, teatrul românesc este în același timp o instituțiune națională și patriotică.

Au fost, ce-i dreptul, ba pôte mai sunt și astăzi unii la noi, cari au zis și zic că înființarea teatrului național este cu neputință, căci reclamă un capital de care noi nu putem dispune.

Toți aceștia se vede că n'au petrecut cu luare aminte istoricul și dezvoltarea Societății noastre. Încă din primii ani ai înființării sale, cu ocaziunea adunărilor generale începând din 1875 și până în 1885, ca unul care am stat la lăgănul acestei Societăți, am arătat că intențiunea fundatorilor n'a fost și n'a putut să fie, ca să începem înființarea Teatrului Național cu ridicarea unei clădiri, căci înainte de a se pute face această mai sunt de isprăvit multe lucrări pregătitoare.

Sub numirea de teatru național, noi n'am înțeles edificiul, ci instituțiunea teatrală.

Primul nostru scop deci nu putea fi altul de cât regularea chestiunii teatrale, dându-i o direcțiune potrivită trebuințelor poporului nostru, creând stipendii pentru talentele cari vreau să se dedice teatrului, fixând premii pentru piese din mediul nostru și înființând o trupă ambulantă. Acestă era și este dorința obștească; această corêspunde trebuințelor noastre, căci face un serviciu mai general, ofere reprezentații teatrale în toate părțile. Ridicarea unui edificiu anume pentru teatru, este a doua fasă a înființării teatrului național, menită pentru alte timpuri, când necesitatea ei se va impune.

Natural că numai astfel ni-am putut înichpuî fondarea teatrului național. Natural, că nu puteam să începem la clădirea edificiului, ci trebuia, ca întâiu să îngrijim de crearea mijloacelor ce reclamă și asigură existența instituțiunii teatrale. Natural că mai întâiu aveam să ne creștem artiști, să ne formăm un repertoriu, — căci ce folos de clădirea teatrului, dacă n'avem cine să jôce acolo și ce să ne reprezinte!?

Se impunea deci, ca afară de adunarea fondului material, să stăruim și pentru întocmirea unui fond intelectual.

Până acum lucrarea noastră s'a mărginit la crearea fondului material, căci fără acesta n'am putut întreprinde formarea fondului al doilea. Acum, grație stăruințelor neobosite ale fruntașilor acestei mișcări, grație jertfei încredite a nămolului nostru, ne aflăm în situația de mult dorită, ca să putem începe și crearea fondului intelectual.

Mult timp a trecut până ce am putut străbate până aici. Căci greutățile au fost mari și puterile noastre slabe. Nu ne-a ajutat nimeni și adunat'am ban cu ban totul numai din sârcăcia noastră. Tocmai de aceea și bucuria noastră este mai mare.

De acum începe o epocă nouă în viața societății noastre. Conform planului de acțiune, care vi-se prezintă, adunarea actuală are să pună la dispoziția comitetului mijloacele pentru a crea burse și a publica premii pentru piese. Este modest începutul care se face de astă-dată, dar' el are să crească din an în an și în aceeași măsură au să fie tot mai mari și succesele la cari tindem.

Fie cât de modest pasul acesta, el indică începerea înființării teatrului național. Prin el punem pîtra fundamentală la marelui templu al Thaliei române, care are să vestească de-a pururi graiul românesc.

*

De mare însemnătate momentul acesta pentru ori-care Român, pentru mine este în deosebi mișcător, căci printr'insul vîd cum începe să se întrupeze visul meu din tinerețe, vis care a devenit stéua conducătoare a vieții mele.

Și sub impresiunea emoțiunii tremurânde de bucurie, cu glasul slăbit al vîrstei, mulțămesc bunului Dumnezeu, că mi-a lungit zilele să pot presida și acesta serbare și — dimpreună cu dvăstră și în fruntea eselenților mei colegi colaboratori — să așez eu în temelie instituțiunii noastre teatrale — prima cărămidă.

Adunarea generală e deschisă.

*

Frumosul discurs a fost întrerupt neconștient de aprobările generale, ear' la urmă presidential a fost aclamat cu frenesie.

După potolirea ovațiilor binemeritate aduse domnului *Vulcan*, la cuvîntul protopresbiterul *Sergiu Medean* și adresează presidentului, comitetului, și adunării generale următorul binesimțit discurs de salutare:

Onorate dle president! Onorată adunare generală!

Românii din această parte mărginașă a țerii noastre, din Sas-Sebeș și împrejurime, cu bucurie am luat la cunoștință când adunarea generală a Societății pentru crearea unui fond de teatru român în anul trecut a decis, că în anul acesta vom fi fericiți de a pute primi noi în mijlocul nostru această societate de mare însemnătate pentru înaintarea și cultura poporului român.

Suntem fericiți și pătrunși de mare bucurie sufletescă, că ni-s'a dat ocaziunea, de a aduce și noi modestul nostru obol Thaliei române, pentru cultura noastră națională.

Pentru prima-dată suntem fericiți de a vedea această distinsă societate desfășurându-și stégul în mijlocul nostru. De aceea noi sebeșenii numai după nume, așa zicînd numai ca din poveste am cunoscut-o până acum.

Fericirea popórelor o face numai adevărata cultură, ear' adevărata cultură se ajunge prin știință și artă. Aceasta se dovedește prin împrejurarea, că toate popórele cari au ajuns la o cultură mai înaltă, au cultivat artele, ducîndu-le la perfecțiune.

Știm, că cultura se ajunge prin deșteptarea, luminarea, cultivarea și nobilitarea sufletului. Deșteptarea și luminarea sufletului se ajunge prin știință, ear' nobilitarea prin artă. Fără conlucrarea artei nu se poate ajunge adevărata cultură. Un ram al artei, se știe, că este și teatrul sau arta dramatică.

După ridicarea cătușilor în cari poporul nostru a fost ținut vécure de-a rîndul; după-ce și pentru el au început a se ivi zori unei vieți mai senine și a luci sórele libertății: n'a putut rămîne nici el indiferent față de spiritul timpului, spre a 'și asigura existența și spre a ține pas cu popórele conlocuitoare — a început să se miște spre a se lumina și deștepta, spre a 'și câștiga cultură.

Fericit poporul, care în momente de grea cumpănă, în momente de lipsă are în fruntea sa conducători buni, conducători adevărați, căror mai mult de cât ori-ce le zace la inimă

sórtă și fericirea poporului lor, ca să arete poporului calea ce duce sigur la liman.

În periodul de regenerare n'a lipsit nici poporului român conducătorii, părinții adevărați, cari se 'i arete calea ce duce la fericire, se 'i arete că la fericire duce o singură cale: învățătura și cultura. S'au întemeiat în toate părțile locuite de români școle în cari poporul nostru se 'și câștigă învățătura; s'au întemeiat de marii nostri înaintași pentru răspîndirea științelor și culturii în popor, instituțiunea de mare însemnătate: „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“; ear' ea cultura se fie completă, înainte de asta cam cu 25 de ani „Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“, cu acel nobil scop, ca știința mână 'n mână cu arta să conlucre la înaintarea și fericirea poporului nostru.

Terenul e deschis, stégul culturii naționale este desfășurat; deci privilegiul ne este dat, ca toți cei ce avem inimă și iubire pentru popor, să ne înrolăm la luptă și muncă comună pentru fericirea poporului nostru.

Noi, sebeșenii, suntem pătrunși de această dragoste de nēm, de aceea ne-am bucurat și suntem mândri, că stégul Thaliei române de astă-dată s'a desfășurat în mijlocul nostru.

Știm că nu suntem în stare, nu suntem destoinici, ca să primim această nobilă societate după cuviință, pregătiți după cum toți îndreptățiți sunt a pretinde; dar' v'e asigur, că v'am primit cu sinceră bunăvoință și dragoste și că ne vom da totă silința să contribuim și noi într-un cât e posibil la prosperarea și întărirea acestei instituțiuni nobile.

Premiînd acestea, în numele poporului român din Sebeș și jur salut adunarea generală, și v'e zic, domnilor și dómnelor, un „bine ați venit“.

*

Presidentul, dl *Vulcan*, mulțămeste oratorului pentru căldurosul salut, adresat comitetului societății de teatru român și oșpeților, și constată cu bucurie, că se manifestă un interes tot mai mare și mai viu față de societate, dovadă și frumósă ghirlandă de dame care împodobește această adunare. Enunță, că vorbirea de salut se alătură la procesul verbal al ședinței de astăzi, și se va publica în organul și anuarul societății.

Cere acum cuvîntul dl asesor consistorial Dr. *Miron E. Cristea*, și ca reprezentant al comitetului central al „Asociațiunii“ salută societatea soră într'un discurs, care a făcut cea mai bună impresiune asupra tuturor ascultătorilor. Vorbirea, care și ca lectură va fi gustată cu aceeași plăcere cu care a ascultat-o adunarea generală a „Societății pentru crearea unui fond de teatru român“, a fost următórea:

Venerabile domnule president!

Onorat comitet central!

Mărită adunare generală!

Adunările generale ale societăților noastre culturale mai însemnate au devenit de obicei adevărate zile de frumósă și însuflețitoare sêrbători naționale, la cari se întrunesc toate pături sociale ale nămolului nostru românesc, de jos până sus.

Manifestațiunile și prestațiunile culturale din zilele acestor adunări deșteptă în sufletul tuturor participanților nu numai mângăere și bucurie, ci adese-ori chiar mândrie națională; ear' acestea, contopindu-se într'un sentiment general, produc un astfel de curent favorabil, care nu numai adie plăcut și recorește fruntea Românilor, doborîită de zădăful și greutatea zilnicilor necazuri ce 'l apasă, ci electricizează cu multă tărie pentru un șir de ani câte un ținut întreg: trezind în toți fiii nămolului dragostea de limba noastră cea plină de farmec și dulcătă, de porturile noastre țărănești, cari în gust și frumseță abia au părechie, de datinile și obiceiurile strămoșești, de neîntrecutele jocuri și dansuri naționale, de cîntarea și muzica noastră, care a stors de multe-ori admirațiunea celor mai culte popóre; și cu un cuvînt, dragostea de toate însușirile și virtuțile, cari compun individualitatea noastră etnică, firea noastră de români.

Puține dintre instituțiunile culturale ale popórelor cu conștiință de sine vie sunt în stare a lucra mai cu efect pentru păstrarea, apărarea, cultivarea și nobilitarea acestor prețioase bunuri strămoșești, ca și un teatru național, dar' firește, numai dacă acesta este astfel întocmit și organizat, ca să fie accesibil

pentru cercuri cât mai largi, dacă nu este numai o școală de estetică teoretică, un loc de distracție, de plăceri și emoțiuni artistice, ci și un templu, în care cele mai însemnate arte într-o armonică contopire și conlucrăre tind la combaterea relelor sociale, la delăturarea viciilor și patimilor, spre îndreptarea și nobilitarea moravurilor, spre deșteptarea și lățirea virtuților de tot soiul, spre cultivarea frumósului și adevărului și prin acesta mai ales spre formarea caracterelor, fără de cari înălțarea nămolului este cu neputință.

Teatrul nostru trebuie să fie o instituțiune, care idealisînd toate însușirile cele bune ale unui individ, ale poporului, să ne împintene la dezvoltarea și iubirea lor, să fie o galerie, pe care să ni-se înfățișeze toți bărbații glorioși, toți eroii și vitejii trecutului nostru, și, reînviați se îmbărbăteze cu elocuență caldă și cu tăria convingerii lor, pecetluite adese-ori cu sîngele lor de martiri, pe fiii și nepoții lor la fapte mărețe pentru apărarea și înălțarea nămolului și a patriei, în care ne zac osemintele scumpe ale atîtor glorioși părinți și strămoși.

De câte-ori mă gândesc la teatrul național, ce eu toții dorim a înființa, pe dinaintea ochilor fantasiei mele trec mulțime din cele mai fermecătoare scene scóse din traiul poporului nostru românesc; și mă euget: cât de mult s'ar pute potența dragostea noastră către acest popor și către viața lui, dacă asemenea scene într-o armonică și artistică încopciare le-am vedea reproduce pe bină, de către astfel de persoane cu creștere de artiști, din gura cărora graiul nostru devine mai fermecat și din mișcările cărora ținuta Românilor își răpește întréga simpatie.

Ce plăcere, ce emoțiuni artistice, ce mișcare nu s'ar naște în sufletul nostru? vîdînd de es., că de-odată apare pe scenă un moț cu nedespărțitul lui soț, cu calul seu, încercat de vasele confecționate din brații munților nostri apuseni...., calul înaintînd a lene, ear' moțul cîntînd cu duioșie:

Plecăta moțul la țară
Cu cercuri și cu ciubară, —

ori

Munții nostri aur pórtă
Noi cerșim din pórtă 'n pórtă!

O scenă ca această, după părerea mea — reamintindu-ne multe neuitate momente din trecutul nostru — ar fi în stare mai mult ca ori-ce vorbire înflăcărată și plină de puternice argumente a determina pe mulți să 'și iubescă cu îndolță dragoste nămolul și să lucre din toate puterile la ridicarea lui.

Mie mi-s'a întemplat, asistînd ca student la reprezentațiunea operei „*Fluerul fermecat*“ (Die Zauberflöte), că în loc de sceneria alteum admirabil decorată a operei, pare-că vedeam niște încântătoare liveți dintre romanticii codrii ai munților nostri și în loc de armoniile eșite din péna măestră a lui Mozart, pare că auđiam sunetul doios, eșit din fluerul fermecat al unui ciobănel român, rumen la față și chipș, cîntînd în mod pătrunzător totă jalea codrilor, tot dorul văilor și câmpiilor, pe cari le stăpînește și totă dragostea către turma și idilica sa ocupațiune.

Eu cred că și numai amintirea acestor, alteum prea cunoscute, scene ne deșteptă regretul, că nu ne este dat încă a le vedea pe bină, aievea, cu ochii trupului, și nu numai a ni-le închipui cu fantasia.

Astfel, precum am atins în cele zise până aici imi închipesc eu, că are să fie teatrul român, adevăc o instituțiune cu importanta misiune culturală, ear' nu o instituțiune de soiul acelora, despre cari poetul Ovidiu a zis: „*Închide teatrele, căci ele răspîndesc semina răului!*“ (Trist. lib. II)

Lipsa unui teatru român bine condus este mare, și pretutindenea cu atât mai simțită, cu cât pe zi ce mergem, cu regret trebuie să facem trista experiență că ni-se pîngărește până și în cele mai ascunse și retrase ținuturi din creerii munților vieța idilică și originală de odinóră și prin această ne pier cîntecele, dispar dansurile*) ni-se schimbă și corcește portul...., ceea-ce este nu numai o pagubă, ci poate deveni chiar o mare primejdie pentru viitorul traiului românesc.

*) Nu de mult eram óspele unui țêran cu frumósă stare materială din o comună, situată în munți, aproape de Moldova. Era ziua lui Macaveiu Ursul. Poporul ține sêbătóre, ca să nu mănânce ursul vitele. Țêranul fruntaș însă avea după obiceiul locului tocmai clacă. Toate puterile de lucru din apropiere erau de

Un început, care se 'și estindă atențiunea și în direcțiunile acum indicate, se impune deja de acum.

Spre liniștirea noastră ne servește însă faptul, că deoparte bărbații, cari stau în fruntea Societății pentru crearea unui fond de teatru român, ne oferă deplină garanție, că au priceperea de a 'și face acest început; ear' de altă parte spriginul onoratului public român și însuflețirea, cu care se grupază în jurul acestor fruntași, ne întărește în speranță, că acel început va succede, și va prinde rădăcini tot mai puternice.

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român, care m'a esmis la această adunare generală, dinpreună cu dl Dr. *Liviu Leményi* și în numele căreia am deosebită onóre de a vorbi în această ilustră adunare, se bucură din adăncul sufletului tuturor membrilor săi de tot progresul, ce 'l face Societatea pentru crearea fondului de teatru, bine știind, că în ultima analiză ambele societăți ridicarea culturală a poporului român o intenționează.

Este deci datorința fie-cărui român, de la opinecă până la vîlădică, ca însuflețit de această țință ideală și măreță, să ofere tot sprijinul său moral și material posibil, spre a se putea cât mai curînd realiza câte o parte tot mai însemnată din programul proiectat. Și patrioticul scop, ce 'l urmărim, — de a crește patriei un număr cât mai însemnat de cetățeni culti și conștii de cele mai alese virtuți, — ne inspiră speranță, că lucrările noastre vor întîmpina bunăvoința și sprijinul tuturor factorilor din țêră.

În această speranță, mult onorat domnule president, onorabil comitet și mărită adunare generală, doresc în numele Asociațiunii, ca activitatea societății fondului de teatru român să aibă succese tot mai frumóse și mai mari, spre binele și înaitarea scumpului nostru popor român, a căruia înaintare inomis va și trebul să urmeze, dacă toți fiii lui vor asculta glasul poetului, care ne strigă cu însoflețire că:

Tot ce avem pe lume, mai măreț, mai rar,
să ridicăm

Sus pe al lui altar.

*

Oratorul e viu aclamat și felicitat din toate părțile.

Presidentul constată, că salutul „Asociațiunii“ a format totdeauna momentul cel mai însemnat în adunările „Societății pentru crearea fondului de teatru român“. Salutul „Asociațiunii“ n'a fost însă nici odată atât de călduros ca acum. Mulțămeste oratorului pentru avîntatul discurs, care se vede că e rezultatul strălucitului succes pe care l'a avut „Asociațiunea“ la Baia-mare. Rógă pe distinsul orator să pună frumosul discurs la dispoziția comitetului pentru a 'l alătura la procesele verbale ale adunării generale, și a 'l publica în organul și anuarul Societății.

Se intră în ordinea de zi. Secretari ai adunării generale sunt aclamați domnii Vasile Goldiș și Dr. *Iosif Blaga*.

La propunerea dlui Dr. *Dobrin* adunarea decide, că rapórtel tipărite se consideră de cetite, ear' cele netipărite se vor ceti în ședința următoare cu ocaziunea discuției ce se va deschide asupra lor.

Urmézá alegerea comisiunilor. La propunerea dlui Zevedeu *Mureșan* ele vin compuse astfel:

Comisiunea pentru censurarea raportului general al comitetului o forméază dnii: Dr. *V. Branisce*, Dr. *Petru Barbu*, Dr. *Marciaș*, Dr. *Alex. Fodor* și *Nicolae Henfu*.

Comisiunea pentru censurarea socotelilor și a bugetului dnii: Dr. *G. Dobrin*, *Rubin Patifia*, *P. Herlia*, Dem. *Munthiu* și *I. Halalaie*.

Comisiunea pentru adunarea de noi membri dnii: *Ioan Onescu*, *Avram David*, *Samuil Roșu*, *Isidor Blaga* și *Gerasim Cărpinișan*.

În fine, comisiunea pentru censurarea planului de acțiune al comitetului dnii: *Gavril Precup*, Dr. *Laurențiu Pop*, Dr. *Ioan*

față. Un lan întins de orz a fost în grabă secerat, căci toți se gîndeau la jocul și petrecerea, ce după clacă de regulă urmézá. Dar', v'e rog ce mai joc! Nici tu horele de odinóră, nici frumósă corobescă, care mai nainte făcea să gémă pămîntul sub bătăile iscusite ale feciorilor români, ci streierul, un joc important, care atât cu portul, cât și cu firea Românilor părea a se fi pus în cel mai cras contrast.

Radu (Brad) Dr. Vasile Fodor și T. V. Păcățian.

La propunerea dlui Dr. Dobrin se enunță că ședințele comisiunilor sunt publice, și la ele pot lua parte și alți membri ai societății, cu vot consultativ.

Din partea prezidentului se face comunicare, că sunt anunțate cinci disertațiuni, din partea următorilor domni: Dr. Valer Brăncuș, Virgil Onițiu, Dr. Iosif Blaga, Dr. Tiberiu Bredicean și Sebastian Stanca.

Ședința se prefăce deci în *ședință literară*.

Se dă cuvântul întâi dlui Dr. Valer Brăncuș, care citește o frumoasă lucrare despre *naționalismul în arta dramatică*, constatând și dovedind, că piesele teatrale numai atunci pot să aibă rezultatul dorit, moralizator și educativ, dacă sunt luate din viața poporului și din trecutul său. Conferențiarul e aplaudat și felicitat, ear' prezidentul îi aduce mulțumiri în termeni calduși.

Urmăzătorul dl Virgil Onițiu, care citește o schiță umoristică și instructivă totodată, despre „*Tata-moșu*”, — niște plăcute amintiri din copilărie, asupra cărora publicul ascultător și-a spus verdictul prin înscenarea unor aplauze sgomotoase și nesfârșite. Abia a putut ajunge la cuvânt prezidentul, spre a mulțumi domnului conferențiar pentru momentele plăcute cauzate adunării prin notele vesele, de cari speră, că se vor împărtăși și adunările generale viitoare.

Cetirea celorlalte disertațiuni se amână pentru ședința a doua.

Ședința proximală se anunță pe mâine, Sâmbătă la orele 9, ear' ședința se încheie, cu comunicarea, că astăzi d. a. la orele 5 comitetul va depune o corăbă pe mormântul decedatului și mult regretatului Alexandru Roman, înmormântat aici.

La mormântul lui Alex. Roman.

Nu numai comitetul societății pentru fondul de teatru, ci și alți stumatori ai memoriei lui Alex. Roman, — care 'și dărmă aici somnul de veci, — au făcut peregrinaj la mormântul acestui luceafăr apus al nămolului nostru. Rămășițele pământești ale decedatului sunt așezate în o criptă familiară, în care sunt depuse și osemintele soarelui său, — alt bărbat fruntaș din trecutul mai recent al nămolului nostru: Ioan Balomiri. În fața mormântului, rece și tăcut, domnul Iosif Vulcan rostește un discurs frumos, în care apreciază calitățile frumoase ale decedatului Alex. Roman, schițându-i activitatea ca om politic, ca academician, ca profesor, ca ziarist, preste tot ca promotor al culturii naționale, și în semn de pioasă aducere aminte depune în numele comitetului societății pentru crearea unui fond de teatru român, al cărui membru fusese decedatul, o frumoasă cunună pe mormântul înconjurat de o frumoasă pleiadă de bărbați fruntași români, fosta elevi toți ai decedatului profesor de limba română la universitatea din Budapesta. La acest frumos act de pietate au asistat și membri din familia decedatului.

Concert și teatru.

Sera la orele 8 pavilionul de la „Hotel Central” era literalmente plin de lume. Imbulzélă și indeseuială enorm de mare. Ceva după orele opt se începe executarea programului stabilit astfel:

1. a) „*Hei leliță din cel sat*”, cor de G. Dima, și „*Sub ferăstra mândrei mele*”, executate de corul reuniunii meseriașilor din Sebeș.
2. „*Trecătorul*”, comedie de Fr. Coppé, jucată de dșora Elisaveta Moga și Zaharie Bărsan.
3. Fantasie din opera „*Mignon*” de A. Thomas, pentru violină și pian de J. B. Singelée executată de dl Octavian Mureșan și dl Otto Baumann.
4. „*Greva fierarilor*” monolog de Fr. Coppé, predat de Zaharie Bărsan.
5. a) „*Ce te legeni codrule*”, de Scheletti, și b) „*Solomon căpitane*”, de Kirchner, pentru voce de bariton și pian, cântate de dl Octavian Mureșan, acompaniat la pian de dl Otto Baumann.
6. „*Eu mă duc, codrul rămâne*”, cor mixt de Șorban, executat de corul reuniunii meseriașilor din Sebeș.
7. „*Intră patru ochi*”, comedie într'un act, de L. Fulda, cu persónele: Dr. Alexandru Maniu: Zaharie Bărsan, Steluța, soția lui: Dșora Miți Muntean, Baronul Petrov: D.

Moldovan, Veta, cameriera: Dșora Elisaveta Moga, și Avram, servitor: A. Tătar.

Corul mixt al meseriașilor români din Sebeș, condus de învățătorul Pavel, are o bună reputațiune, pe care a justificat-o și de astădată. A cântat cu precizie și cu foc, și a primit aplauze sgomotoase.

Bine cunoscut cetitorilor acestei foi este și dl Octavian Mureșan, ca violinist și ca bun cântăreț, cu glas plăcut și pătrunzător. N'am de cât să constat, că a fost ascultat cu multă plăcere, și prestațiunile sale au fost viu aplaudate. Ear' acompaniatorul, dl Otto Baumann, s'a dovedit a fi un pianist de prima ordine.

Cât pentru cele trei piese teatrale, jucate cu acesta ocaziune, — n'am auzit de cât vorbe, nu de laudă, ci de admirație la adresa dlui Zaharie Bărsan, artist dramatic, absolut al școlii de declamațiune din București, sub conducerea căruia s'a făcut studiarea lor și care a avut partea leului în toate. Și am făcut constatarea, că o putere bună și cu adevărat artistică e suficientă pentru ca și diletanții să devină artiști și să jöce ca artiști, sub conducerea sa. Pronunțarea frumoasă și corectă românească a dlui Bărsan, mișcările sale, mimica sa, și-au însușit-o, în urma probelor avute, și diletanții, și atât dșorele Elisaveta Moga (Sebeș) și Miți Muntean (Brașov), cât și domni Moldovan și Tătar, și-au jucat rolurile, bine studiate, cu măiestria și siguranța proprie celor ce de ani de zile se învîrtesc pe bină. Scurt, a fost o reprezentațiune teatrală artistică, care a trebuit să mulțamească și pe cei mai pretensivi în chestii de artă dramatică. Ear' monologul „*greva fierarilor*” nu 'mi pot închipui artist care să 'l predea mai perfect de cum l'a predat dl Bărsan.

Domnul Bărsan a primit o frumoasă cunună de lauri, ear' dșorele Elisaveta Moga și Miți Muntean câte un buchet de flori, plus aplauze nesfârșite, de la publicul entusiasm al calm. (Va urma).

NOUTĂȚI

M. Sa nu vine la manevre. Din cauza crizei guverniale din Budapesta M. Sa împăratul și rege al nostru nu va asista la manevrele ce se vor ține săptămâna aceasta în jurul Lipovei, fiind ocupat cu rezolvarea crizei. Il va reprezenta însă arhiducele moștenitoriu Francisc Ferdinand, care în acest scop sosește la Neudorf poimăne (2 Septembrie).

Regele Edward — în Viena. Azi, la 5 ore d. a., sosește la Viena regele Edward VII al Angliei, spre a face vizită M. Sale împăratului și rege al nostru Francisc Iosif I., care pentru a 'și primi oșpele a plecat din Budapesta la Viena deja Sâmbătă după amiază.

De la „*fundațiunea Gozdsu*”. Cum am fost raportat în numărul anterior, reprezentanța „*fundațiunii Gozdsu*” a fost convocată la ședințe pe 28 August st. n. pentru rezolvarea agendelor curente. În acest scop au sosit la Sibiu: Preasânția Sa episcopul Ioan I. Papp, de la Arad, dd. Dr. Iosif Gall, membru în casa magnaților, Ioan cav. Pușcariu, jude de curie, în pensiune, Avram Berlogea, jude de curie și Dr. Nicolae Poinar, ear' dntre membrii sibieni participă la ședințe: Inaltpreasânția Sa dl arhiepiscop și metropolit Ioan Metianu, ca membru natural și president al reprezentanței, și membrul Partenie Cosma, director al institutului de credit „Albina”. Preasânția Sa episcopul Nicolae Popea, de la Caransebeș, și deputatul dietal George Szerb și-au scusat absența. Membri noi sunt Preasânția Sa episcopul Ioan I. Papp, întrat ca membru natural în locul ajuns în vacanță prin reșosarea episcopului Iosif Goldiș, și Dr. Nicolae Poinar, ales în locul reșosatului Dionisie Poinar. — Ședințele se vor termina probabil mâine (Marți).

Refinerea soldaților la serviciu activ. Ziarele semioficiöse rapotează că ministrul de război a dat ordin comandelor militare, ca pe soldați înrolați în toamna anului 1900, cari la sfârșitul lunii Septembrie ar fi avut să fie dimiși a casă, să 'i refină la serviciu activ până la 31 Decembrie. Această dispoziție se referă la toate trupele armatei, afară de trupele bosniace. Dispoziția aceasta e a se considera deocamdată numai ca privizorie. Că în definitiv cum vor hotări autoritățile superioare ale armatei? — depinde de la reîntoarcerea M. Sale la Budapesta și de la constelațiunea ce o va lua situația politică în Ungaria.

In atențiunea candidaților de notari. În *Sălciva-de-jos* (Alsó Szolcsva, comitatul Turda-Arieș, posta în loc), comună cu poporațiune curat română și cu notariu român, e vacant postul de vice-notariu, sistemizat și cu drept de pensiune. Poporul dorind să capete la acest post un candidat român, se atrace pe acesta cale atențiunea candidaților de notariu asupra postului acestuia. Informațiuni mai detaiate dă bucurios parochul de acolo, Romul Gomboș.

Din fôia oficială a comitatului Sibiu, (nr. 9 dto 27 August): Comuna Cristian dă în arândă dreptul de pășunat în munții Oncești, Geușora, Surdu, Crăciunésa și Beșineu pe timpul 1 Ianuarie 1904—31 Decembrie 1906. Licitația se va ține în 6 Septembrie st. n. în cancelaria comunală. — Au încetat epizootiile în comunele Petrifălu, Bradu (Fenyőfalva), Vorumloc (comitatul Târnava-mare) și Vințul-de-jos (comitatul Alba-inferiôra). — În comitatul Hunedôra grassază bôla de unghii și de gură în comunele: Zdrapți și Fureșôra. Din cauza acesta sunt puse sub carantină comunele Zdrapți, Mihăleni, Valea-brad, Șesuri, Criștior, Rovina și Bacurești (din pretura Bradului), comunele Fureșôra, Bărești, Căbești și Gialacuta (din pretura Iliei) și Dealu-mare (din pretura Devei), oprindu-se ținerea tîrgurilor de vite pe întreg teritoriul preturilor Brad și Ilia.

Môrte oribilă. Teranul Petru Rotariu din Chigoda (lângă Timișôra) s'a dus Duminiô la biserică împreună cu soția sa, lăsând singurel a casă pe fetița lor de trei ani, culcată în lăgân. Într'aceea o scrotă a lor, nu se știe în ce chip, a intrat în casă și răsturnând lăgânul a mîncat capul și brațul drept al copilului.

Usură de 120%. Săptămâna trecută poliția din capitală a arestat pe coconul Iacob Kohn, care despoia pe muncitorii săraci prin imprumuturi cu camete de 120%. A nume, le dădea împrumut pe țiduli de letigimare despre obiecte zălogite la casele de împrumuturi pe obiecte, avînd datorașul să 'i plătească 20 cruceri pe lună de pe fie-care florin. Pe lângă acesta coconul Kohn când pune mâna pe legitimări despre obiecte de preț mai considerabil, le făcea simplu perdate, adică le defrauda, scoțînd pentru sine obiectele zălogite.

Gilotină pe sêma ucigașilor regelui. La adresa unei case de expedițiuni din Belgrad au sosit săptămîna trecută trei lădi mari, trimise din Germania, al căror conținut era semnalat ca fiind părți de mașină agricolă. Pe couponul buletinului de expediție însă era scris cu litere mari următoarea indicație: „*Gilotine pentru decapitarea ucigașilor regelui sêrbesc*”. Și de fapt, în ladă era o gilotină.

Premiu pentru copii mulți. Din New-York se raportază că soția unui locutoriu în Pittsburg săptămîna trecută a născut al douăzecilea copil și că toți douăzeci sunt în viață. Din prilejul nașterii acesteia presidentul Statelor-Unite a cinstit fericitei părechi o sută de dolari (= cam 1200 de corône).

O întâlnire primejdiosă. Învățătorul Ioan Sporea scrie în „*Gazeta Transilvaniei*” (nr. 178 dto 26 August n.) următoarele: Vineri în 8 August st. v. 1903 pe când făceam pe jos drumul de la Preșmer spre Teliu, lângă podul Têrlungului într'o hoidă de cucuruz aud că cineva rupe cucuruz. Pe când am stat să ascult mai bine, vîd că se repede spre mine ceva negru, mare cât o boglă, care culca la pămînt toți cucuruzii, ce 'i sta în cale. Când se ivește în marginea cucuruzului, vîd că era „*moș Martin*”, un urs cât ziua de eri. Venise pe semne să 'și ia cina, căci era tocmai la 7¹/₄ ore. După ce a ajuns în marginea holdei, s'a pus pe brînci, eu voiam să 'i stric hodina și am dat două chiușturi, la cari el nu a dat nici un semn de mișcare. A treia chiuștură nu am dat-o, din motiv, ca să nu se supere că-i stric hodina. Ce era să fac? El era la distanță de mine cam la 10—15 pași. M'ai fi întors înapoi, dar 'mi era tîmă, că vine și dumnilui și mă însoțește. M'am decis să stau în loc, ca împreună să ne odihnim. Pe când steteam și ne uitam unul la altul, aud că vine de cătră Preșmer o căruță și mi-am đis: Asta va fi scăparea mea. Și în adevăr, după 5 minute de grôză petrecute în apropierea ursului, se apropie căruța. Cărușul vîdîndu-mă că stau în mijlocul drumului, și cînd că sunt vre-un om care voesc să-i țîz calea, dă bice calilor. Atunci eu îi strig să oprească, și cunoscîndu-mi vocea, căci era un consătean al meu, oprește caii. Eu înainte de a mă urca în căruță, îi arăt, cum stătea moș Martin pe brînci. Începurăm a striga amîndoi și atunci Martin (căci așa îl botezărăm) se scôlă și intră ear' în cucuruz. Căi simțindu-l se sperie, încep a sfôrâi și o iau la fugă, ear' moș Martin rămîne mormînd, ca să cineze mai departe. Asta am pățit-o eu: Ioan Sporea, învățătoriu.

I-a înghițit pămîntul. Nu e tocmai mult de când Parisul și-a avut tragica senzație a catastrofei subterane, cu care ocaziune preste o sută de ômeni au murit arși ori asfixiați de focul trenului aprins sub pămînt, și o nouă catastrofă mare se vestește earăși. Duminecă s'a lăsat asupra Parisului o tempestată uriașă: ocan puternic, urmat de povoiu mare și despicarea pămîntului. Multime de strade erau inundate de apă așa de mare, în cât nu era chip de comunicație pe ele; în curtea ministeriului de comerț ocanul și povoiul au cauzat surpare de pămînt, care a astrucat doi lucrători; pe cheiul Jemappes la 6¹/₂ ore sêra s'a despicat pămîntul formînd o crepătură de 7 metri lungime și doi metri lățime, prin care s'a cufundat în fundul pămîntului o birjă cu cai cu tot. Din norocire, birjarul nu era pe boc. Cu jumătate de oră mai târziu a rîsunat o detunătură puternică, pe urma căreia au izbucnit din pămînt limbi de foc, ear' două place de bediug de la conductul electric au sburat în aer ca niște mingi ușore. Circulația pe acest chei e sistată. Din crepătura prin care pămîntul a înghițit birja și caii, eșă nori de fum.

Grindină. În hotarul comunelor Szôd, Văczhartyán și Văczrátót la începutul săptămîinii trecute a bătut grindină așa de puternică, în cât despică pepenii, ear' în vîi a sfărmat aprôpe întregă recolta.

Neasămănat efect are crucea dublă electro-magnetică nr. 86,967 R. B., inventată de dl Albert Müller (Budapesta, V., Vadasz u. 42/V) și rezultatele la cari se ajung prin folosirea ei produc minuni. Ca dovadă despre aceasta servește și următoarea scrisôre: Stimate dle Müller! Îți aduc cea mai adîncă mulțumită pentru bunătatea ce ai avut-o față de mine, trimițîndu-mi în două rînduri câte-o cruce electro-magnetică. Fără ori-ce lingușire afirm, că în amîndouă casurile crucea a avut cel mai bun rezultat. De atunci atît eu cât și sêrmanii mei bolnăvi îți păstrăm cea mai adîncă recunoștință, pentru bunătatea dtele. Te rog deci de nou a 'mi trimite un aparat, pe sêma unei biate femei bolnave. Repetîndu-mi rugarea, rêmân, Komárom, la s. Petru (6 Aug.) 1902, cu distinsă stimă, Juhász István, capelan.

Masa studenților de la „Albina”.

Pentru ocuparea locurilor devenite vacante la „Masa studenților” de la institutul Albina se publică concurs.

Acei studenți de naționalitate română, cari doresc să fie admiși la acesta masă, au să 'și înainteze la direcțiunea institutului până la 10 l. c. cererile instruate cu următoarele documente:

1. Atestat de botez.
2. Atestat despre averea părinților.
3. Testimoniul ultim școlar.
4. Atestat de primire în una din școlile medii din Sibiu.

Elevii actuali ai „mesei studenților” au să 'și prezenteze numai testimoniul ultim școlar.

Sibiu, în 31 August 1903.

Direcțiunea institutului „Albina”.

Cărți și reviste.

A apărut:

„*Esposiția locală a industriașilor din Sibiu*”, catalogul esponenților și obiectelor espuse la esposiția industrială săsescă din Sibiu (deschisă din 15 August până în 20 Septembrie st. n.). Sibiu, tipografia W. Kraft. Preț 10 bani.

„*Biserica ortodoxă română*”, revistă periodică eclesiastică, redactată în București sub auspiciile sinodului bisericeii autocefale ortodoxe a României, fascicoul 4 (pe Iulie) apărut zilele acestea are următorii sumariu: Arie, arienii și semiarienii. Material pentru Istoria Românilor, civilă și bisericească. Predică pentru puterea credinței. Barnabiții în România. Material pentru literatura bisericească și națională. Cronica bisericească. Disciplina arcană. Biserica română din Canada. Arderea mănăstirei Agapia. Un raport. Discurs funebru. Donațiuni.

„*Biserica ort. română*” apare în fascicoli lunari (începînd anul cu luna April) și costă 10 lei pe an plus pentru străinătate postportul. President al comitetului de redacție e arhiepiscopul Calistrat Bărlădeanu. Abonamentele sunt a se trimite la adresa Dr. Dr. Dr. Demetrescu în București, stada muzelor nr. 24.

Posta redacțiunei.

Vorța. „*Un membru din comitet*”. Despre alegere făcută în 27 Iulie raportezi în 16 August? Nu se publică.

Nr. 130 1903.

[203] 1—3

Concurs repeti

Necompetând concurenți convenabili la concursul publicat în „Tel. Rom.” nr. 69 pentru ocuparea a 2 posturi de învățători la școala noastră confesională gr. or. din Alțina, se publică din nou concurs cu termen de 15 zile de la prima publicare în „Tel. Român”.

Emolumentele împreună cu aceste posturi sunt câte 600 cor. pentru fiecare post, solvabili jumătate din ajutoriu de stat și jumătate din casa bisericii; cuartir natural și pentru grădina lemne necesare de foc.

Concurenții se prezintă în vre-o Duminecă ori sâmbătă în biserică spre a și arăta dexteritatea în cântări și tipic. Cuincuenalele se socotesc de la ziua intrării în post. Alțina, în 10 August str. v. 1903.

Pentru comitetul parochial:

Nicolae Gavrea Ioan Petrișor
paroch paroch
delegat al oficiului prot. Agnita

Nr. 308 1903.

[186] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de paroch în parochia de clasa a III-a Fues-Bagara, tractul Iliei, pe baza rezoluției Preașezabilului Consistoriu archidieceșan din 11 Martie a. c. nr. 2841 Bis. și a concludului comitetului parochial din 13 April a. c., se scrie prin această concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în c. B. pentru întregirea venitorilor preoțești de la stat, despre cari venite concurenții și pot lua informațiuni de la subscrisul oficiu protopresbiterial.

Doritorii de a ocupa acest post au a și așterne cererile lor instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul indicat și au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică pentru a cânta, eventual a celebra și cuvânta. Ilia, la 17 April 1903.

In conțelegere cu comitetul parochial — Oficiul protopresbiterial gr. or. Ilia.

George Oprea
protopresbiter.

Nr. 394/1903

[188] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante de învățători din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Zarand, se scrie prin această concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Blășeni-plaiu și -sat, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne.
2. Trestia—Selisce, învățătoriu ambulant. Salariu anual 600 cor. cuartir și lemne.
3. Grohot, salariu anual 600 cor., cuartir și lemne.
4. Bulzescii-de-sus și -de-jos, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne.

Aspiranții la aceste posturi au a și așterne cererile lor instruite conform normelor din vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul susindicat.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Zarand. Brad, în 28 Iulie 1903.

Georgiu Părau
adm. prot.

Nr. 415 1903

[187] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Murș-Oșorhei, se scrie prin această concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Erdő-Sângeorgiu, 2. Egerseg cu filia Murș-Sâncaiu, 3. Ghernesig, și 4. Veția, cu salariu de câte 600 cor., cuartir și grădina.

Cuincuenalele se vor computa de la instituirea definitivă și serviciu neîntrerupt în respectiva comună.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi sunt îndatorați a conduce în toate Duminecele și sâmbătele cântările liturgice cu elevii și a se prezenta în vre-o Duminecă ori sâmbătă în biserică spre a și arăta dexteritatea în cântări și a face cunoștință cu poporul; ear suplicile de concurs instruite conform normelor în vigoare a le așterne subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul indicat, și cari pe lângă salariul de concurs ar mai face pretențiuni și la cuincuenale după anii serviți în alte comune, au se și espună acele pretențiuni în petițiunile lor de concurs, pentru ca comunele să se știe orienta la alegere.

Nasna, 24 Iulie 1903.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Murș-Oșorhei în conțelegere cu comitetele parochiale.

Stefan Russu
adm. prot.

Nr. 164. 1903

[193] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a din Voila se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în tabela B. pentru întregirea venitorilor preoțești de la stat.

Cei ce doresc a reflecta la acest post vor avé a și așterne suplicile concursuale, instruite în sensul normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis.

Făgăraș, 2 August 1903.

In conțelegere cu comitetul parochial, oficiul protopresbiterial gr. or. Făgăraș.

Iuliu Dan
protopresb.

Schimbare de local.

Din cauza localităților strimte din strada Rațelor m'am strămutat în casa mea proprie strada margareta 8.

Aducând această la cunoștința onoratului public român, îmi iau voie totodată a l ruga pentru binevoitoriul sau sprijin și pe mai departe.

[199] 3—6

Emil Petruțiu
tâmplariu de construcție și mobilă.

In Septembre începe un

NOU CURS

pentru desen de croială, pregătire de haine, cusătură de albituri, împletire cu fuscioare (= Klöppeln), brodare cu aur, cu alb și cu diferite colori, și pentru pregătirea de ori-ce lucrări de mână moderne.

Instrucțiunea se poate face în toate trei limbile ferii. [189] 2—3

Se primesc domnișore și cu înțregă întreținerea.

Maria și Hermina Lurz
Sibiu

strada măcelarilor 6, parter.

Nr. 453 1903.

[190] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători în comunele mai jos numite din protopresbiteratul Dobra, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Bătrina, un post de învățătoriu, salariu 600 cor. din repartitie, cuartir și lemne.

2. Lăpușul-inferior—Ohaba, un post de învățătoriu ambulant, salariu 600 cor., cuartir și lemne.

3. Fintoag, un post de învățătoriu, salariu 600 cor., cuartir și lemne de foc.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, sunt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiterial, în termenul indicat.

Oficiul protopresbiterial Dobra în conțelegere cu comitetele parochiale.

Dobra, 30 Iulie 1903.

Iosif Morariu
protopresb.

Un jurist

care posedă și limba română află aplicațiune în cancelaria advocațională a dlui

Dr. Mátyás Lázár, Sibiu,

[204] Strada urezului nr. 22. 2—3

Pentru domnii preoți!

De la Librăria archidieceșană se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele și cu părăți tari,

în care (conform circulariului consistorial numărul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.”

Conține 200 foi.

Prețul 6.60 cor., + porto postal 80 fil.

Nr. 165 1903.

[194] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățătoriu al treilea la școala confesională din Sâmbăta-sup.-apus. cumulat cu școala din Sâmbăta-sup.-răs., se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Tel. Rom.”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt 600 cor. salariu anual, cuartir și lemne de foc.

Cei ce doresc a reflecta la acest post vor avé a și așterne suplicile concursuale instruite conform legilor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis.

Făgăraș, 2 August 1903.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Făgăraș, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Iuliu Dan
protopresb.

Nr. 407 1903

[191] 2—3

Concurs

Pe baza rezoluției Venerabilului Consistoriu archidieceșan dto 8 Iulie nr. 7117 Bis. a. c. prin această se publică concurs, cu termenul de 30 zile de la prima aparițiune în „Telegraful Român”, pentru ocuparea postului de capelan în parochia Bulzești-de-sus.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din toate venitele parochiei fasonate la c. B. pentru întregirea venitorilor preoțești de la stat.

Concurenții la acest post de capelan, au a și așterne cererile lor, instruite conform normelor din vigoare, până la termenul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiterial.

In conțelegere cu comitetul parochial concernent. Oficiul protopresbiterial gr. or. Zarand. Brad, în 30 Iulie 1903.

Georgiu Părau
adm. prot.

Nr. 845/1903

[198] 3—3

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia de clasa I-a Sibiu, suburbiul-inferior, devenit vacant prin alegerea fostului paroch Constantin Dimian de protopresbiter în tractul Treiscaune, se scrie prin această concurs cu termen de 30 zile compute de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în c. B. pentru întregirea venitorilor preoțești de la stat.

Suplicile concursuale instruite cu observarea strictă a dispozițiilor din Regulamentul pentru parochii § 15 a), sunt a se adresa la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis.

Reflecții la acest post vor avé a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori altă sâmbătă în biserică acestei parochii spre a și dovedi aptitudinea lor pentru înalta misiune a preoției ca luminători ai poporului. Sibiu, în 7 August 1903.

In conțelegere cu comitetul parochial, Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Sibiu.

Ioan Papiu
protopresb.

Nr. 549/1903

[202] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch clasa I. în parochia Arpatac se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în tabela B. pentru întregirea venitorilor preoțești de la stat, despre cari concurenții și pot lua informațiuni de la subscrisul oficiu protopresbiterial.

Doritorii de a ocupa acest post, au a și așterne suplicile lor subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul fixat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică pentru a cânta, respective a servi și predica.

Brețcu (Bereczk) 6 August 1903.

In conțelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiterial gr. or. Treiscaune.

Constantin Dimian
adm. prot.

Nr. 434

[201] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoarești în comunele mai jos numite, din protopresbiteratul Zarand, prin această se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Mestecan, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne.

2. Juncu, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne.

3. Tatărești—Prihodești, salariu 600 cor., cuartir și lemne.

Aspiranții la vre-unul din aceste posturi învățătoarești, au a și așterne cererile lor, instruite conform normelor din vigoare, în termenul sus arătat, subsemnatului oficiu protopresbiterial.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Zarand. Brad, în 8 August 1903.

Georgiu Părau
adm. prot.

Nr. 434

[206] 1—3

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Varmaga, tractul Deva, se scrie prin această concurs cu termen de 30 zile compute de la prima publicare în „Tel. Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în c. B. pentru întregirea venitorilor preoțești de la stat.

Suplicile concursuale instruite conform normelor în vigoare, sunt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis.

Reflecții la acest post au a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sâmbătă în biserică spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Deva, 12 August 1903.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Deva, în conțelegere cu comitetul parochial.

George Romanul
protopresbiter.

Veritabilul lac Christoph este cea mai bună vopsală de podine.

DAUERHAFT, GERUCHLOS, SOFORT TROCKNEND

Veritabilul lac Christoph

DER ECHE

Christoph-Lack

IST DER BESTE ANSTRICH FÜR FUSSBÖDEN.

face cu puțință a unge podinele fără de a deranja odăile, fiindcă se evită mirosul neplăcut, propriu colorii și lacului de oleu, care se svântă înțet și e lipicios. Folosirea e atât de simplă, în cât ori-cine poate unge podinele, cari se pot șterge cu rizo umedă, fără să perdă luciu. — Se ușorebeso:

lac lucitor colorat de podine,
brun-gălbui și brun-mahagoni, care acopere ca oleul și dă luciu: deci folosibil deopotrivă la podine nouă și vechi. Acopere pe deplin pete vechi, vâpsăla anterioară, etc.; și

lac lucitor curat (necolorat)
pentru podine nouă și parchete, care dă numai luciu. Mai cu seamă pentru parchete și podine de tot nou, unse deja cu color de oleu. Dă numai luciu și nu ascunde modelul lemnului.

Coli postali circa 35 m. pătr. (2 odăi mijlocii) fl. 5-60 v. a. In toate orasele unde sunt depozite, comandați directă vor fi transmise acestora, vâpsări de model și prospecte gratis și franco. La cumpărare este a se lua seama precis la firmă și marca firmei, fiindcă acest fabricat existent din 1850 se imităză mult și se falsifică, în cât se pune în comerț o marfă slabă, care nu corespunde scopului.

Francisc Christoph
inventator, singurul fabricant al veritabilului lac lucitor de podine. Praga-K. Berlin, NW.

Sibiu: W. Gustav Simonis. Brașov: H. Zintz. Orăștie: Kercsed G. Făgăraș: J. Jaros. Mediaș: Martin Schemmel.

[192]

8—16